

Martin C. Putna: Křesťanství a homosexualita: Pokusy o integraci, Praha: Torst, 2012, 161 s., ISBN 978-80-7215-434-0

Gay komunita a křesťanské církve mají přinejmenším jednu věc společnou: obě skupiny používají vlastní, okolí často nesrozumitelný jazyk. Bohužel, tyto jazyky jsou navzájem naprosto rozdílné. I to byl jeden z problémů, s nimiž se musel Martin C. Putna ve své nejnovější knize vyrovnat. Hned na úvod je možné prozradit, že to díky své dlouhodobé erudici v oblasti náboženství a kultury dokázal bez zaváhání.

Dialog mezi křesťanstvím a homosexuálním emancipačním hnutím určují dvě základní tendence: snaha po sblížení, v knize označovaná jako integralismus, a vzájemným odstup neboli separatismus. Již samotný podtitul ale ukazuje, kterému směru se bude věnovat větší pozornost.

A opravdu, příznivci separatismu jsou zmiňováni jen letmo a téměř z nutnosti. Do této skupiny ovšem autor řadí i oficiální římskou linii. Snad proto ji prezentuje jen několika kritickými komentáři. To je ovšem škoda, protože vývoj v této oblasti by jistě stál za diferencovanější představení. Vítaným doplněním se tak může stát stať Libora Ovečky „Oblouk vývoje církevní nauky o homosexualitě a homosexuálním jednání od roku 1975 do 2005,“ (*Pastorální a etické výzvy v oblasti manželství, rodiny a sexuality*, ed. Brno: CDK, 2008).

Po představení jednotlivých hnutí a organizací otevírajících církevní prostředí gayům Putna přechází k jednotlivým tematickým okruhům, které rozvířejí veřejnou diskusi. Přestože je kniha určena především pro praktický dialog, místy se dotýká i teologie. Pro biblistu není bez zajímavosti rozlišení šesti fází „gay biblistiky“ od nulté, odmítající fundamentalistické čtení, po pátou, hájící tezi „Ježíš byl gay.“ Ta může být ovšem použita buď blasfemicky s cílem posilovat ono „dokonalé nepřátelství“ mezi gay aktivisty a církevními kruhy“ (s. 72), nebo pozitivně ve smyslu ne historickém, ale (osvobozeně) teologickém. V tom případě má obdobnou vypovídací hodnotu jako výpovědi „Ježíš byl černoch,“ nebo „Ježíš byl žena.“

S teologií pochopitelně úzce souvisí i kapitola o sakramentologii. V ní Putna používá spor o interpretaci pravoslavného obřadu *bratrotvorenije* jako odrazový můstek k otázce, nakolik chtějí sami gayové napodobovat heterosexuální manželství. Vedle hlasů hlásajících rovnoprávnost se totiž v této komunitě objevují i ty, které připomínají podstatné rozdíly obou druhů soužití. Uváděné odlišnosti se samozřejmě neshodují s těmi, na něž upozorňuje magisterium, nicméně právě tento jiný úhel pohledu je na celé diskusi zajímavý.

Dvě uvedené ukázky nevyčerpávají pochopitelně všechna probíraná témata, stranou muselo zůstat historické bádání, oblast kultury i spirituality. Útlá knížečka s prostým designem, zdobená sotva zřetelným vzorkem duhové vlajky, je opravdu nabita informacemi o neutuchající diskusi, která se od šedesátých let vede především ve Spojených státech. Čtenář se musí smířit s tím, že mnohé zůstalo jen naznačeno a čeká na vlastní studium nebo na další zpracování.

Pokus představit takové nepřeborné množství názorů na sto šedesáti stranách malého formátu s sebou nutně nese i jistá rizika. Vlastní kritický komentář se místy ztrácí mezi rozsáhlou prezentací světové diskuse, takže si čtenář musí dávat velký pozor, kde autor přejímá něčí tvrzení, a kde je jen reprodukuje.

Na koho se kniha obrací, vyplývá jasně z jejího názvu. Pro křesťany může být hlavním zjištěním, že gay komunita je mnohem pestřejší, než by se mohlo zdát při pohledu na povrchní divadlo přeseexualizovaných a komercializovaných průvodů hrdosti. Co bude inspirativní pro gay komunitu, to si nedovolím tvrdit, ale bezpochyby se dá předpokládat nemenší přínos. Nezbyvá, než doufat, že nenápadná brožura "Křesťanství a homosexualita" přispěje ke vzájemnému porozumění. Nepochybně má také šanci stát se zdrojem kvalitních informací pro ty, kteří obě komunity propojují.

Dominik Opatrný